

התמרה מבנית בישראל: שינויים דמוגרפיים וצמיחה

כלכלית*

†תומר איפרגן ‡רועי קיסלוק §איתי דיין

April 19, 2026

תקציר

פיתוח כלכלי נלווה לעלייה יחסית בצריכת שירותים וירידה בצריכת טובין. מחקר זה בוחן דפוסים אלו בישראל לאור המבנה הדמוגרפי הייחודי שלה. בהתבסס על סקר הוצאות משקי הבית בישראל לשנים 2014-2019, אנו אומדים מבנה העדפות עם שני מוצרים, טובין ושירותים, ובוחנים האם קיימים הבדלים בפרמטרי ההעדפות בין שלוש קבוצות דמוגרפיות: משקי בית חרדים, משקי בית ערבים, ויהודים (לרבות לאום 'אחר' וחסרי דת). אנו מוצאים כי משקי בית יהודים וערבים מקטינים את שיעור צריכת הטובין שלהם באופן זהה (ב-0.22%) כאשר הכנסתם גדלה באחוז אחד, באופן זהה לנאמד בנתונים אמריקאיים. לעומתם, משקי בית חרדים מקטינים את שיעור הוצאתם על טובין ב-0.09% בלבד. הבדל זה עמיד ומובהק, גם כאשר אנו מפקחים על משתנים מסבירים ברמת הפרט ומשק הבית. בנוסף, אנו רואים כי קיים הבדל בטעמי הבסיס לטובת צריכת טובין על פני שירותים בעבור משקי הבית הערבים בהשוואה למקביליהם היהודיים. המודל הנאמד מצליח לשחזר דפוסים היסטוריים בצריכת הטובין המצרפית בישראל. שילוב האומדנים שלנו יחד עם תחזיות דמוגרפיות עד שנת 2065 מצביע על כך שהשפעת הדמוגרפיה על הביקוש המצרפי לטובין ושירותים זניחה לעומת השפעת הצמיחה הכלכלית החזויה.

מילות מפתח: התמרה מבנית, שינויים דמוגרפיים, חרדים, ערבים ישראלים, הטרוגניות בצריכה

* עבודה זו מתבססת על עבודת גמר של רועי קיסלוק שנעשתה באוניברסיטת תל אביב בהנחיית ד"ר תומר איפרגן.

עבודה זו זכתה בפרס ליחסי יהודים ערבים על שם סרג'ו גריבץ'. אנו מודים לרונו בר אל, גלעד ברנד, אורן דניאלי, דוד

צ'רלס וייס, איתמר כספי, אלה פרוסקורובסקי, איתי ספורטא אקשטיין, ואנליה שלוסר על הערותיהם והצעותיהם.

† בית הספר לכלכלה על שם איתן ברגלס, אוניברסיטת תל אביב ו CFM - LSE, iftomer@gmail.com

‡ בית הספר לכלכלה על שם איתן ברגלס, אוניברסיטת תל אביב, roykisluk@mail.tau.ac.il

§ בית הספר לכלכלה על שם איתן ברגלס, אוניברסיטת תל אביב, itaydayan2@mail.tau.ac.il